

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 19
van **NADIA SMINATE**
datum: 29 september 2017

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Syriëstrijders - Terugkerende vrouwen en kinderen

België kent naar schatting zo'n 460 Syriëstrijders, vaak jongere mannen die besloten hebben om te gaan vechten in Syrië bij IS. Heel wat van die jongere mannen hebben ook kinderen en een vrouw. Een aantal van die IS-strijders en hun vrouwen willen nu samen met de kinderen terugkeren naar België.

De federale minister van Justitie liet weten dat wanneer een moeder naar de gevangenis moet, kinderen tot de leeftijd van 3 jaar bij hun moeder verblijven in de gevangenis. Daarna is Vlaanderen aan zet en wordt het kind bijvoorbeeld bij een pleeggezin ondergebracht.

Een kind dat zelf betrokken was bij feiten kan vanaf 12 jaar eventueel voor de jeugdrechter komen. Voor jongeren vanaf 16 jaar kan het kind toevertrouwd worden aan de federale Justitie door middel van uithandengeving.

1. Heeft de minister een inschatting van het aantal kinderen van IS-strijders die hij de volgende twee jaar verwacht in Vlaanderen?
2. Welke maatregelen neemt de minister met het oog op de mogelijk groter wordende instroom van kinderen van IS-strijders?

ANTWOORD

op vraag nr. 19 van 29 september 2017

van **NADIA SMINATE**

1. Op basis van de gegevens verstrekt door de inlichtingendiensten spreken we in België over een 115-tal minderjarigen die in IS gebied verblijven. Van 32 kinderen beschikken de veiligheidsdiensten geen gegevens omtrent leeftijd en/of geslacht en van 28 kinderen is het niet zeker of zij naar België zullen terugkeren omdat zij geen bekende en/of levende Belgische ouder meer hebben. Er is concrete informatie dat 20 gezinnen/vrouwen met in totaal 40 kinderen zouden willen terugkeren naar België. Hoeveel daarvan naar Vlaanderen terugkeren is niet gekend.
2. De aanpak van terugkerende minderjarigen uit IS-gebied omvat verschillende domeinen: veiligheid, verblijf, integratie, onderwijs, welzijn, geestelijke gezondheidszorg, ... De ketengerichte aanpak van (mogelijk) radicaliserende minderjarigen en meerderjarigen en het nemen van preventieve, repressieve en curatieve maatregelen vereist een doorgedreven samenwerking van de federale overheid met de gemeenschappen en gewesten én met lokale autoriteiten. De coördinatie van het overkoepelende plan R ligt bij OCAD.

Om de opvang en begeleiding van minderjarigen die terugkeren uit Syrië goed voor te bereiden, is er dus een nauwe samenwerking en afstemming noodzakelijk tussen deze verschillende niveaus.

De acties die Vlaanderen op zich neemt, worden gebundeld in het Vlaams actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme. De uitvoering van de betreffende acties vraagt concrete engagementen van de ministers bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie, Jeugd, Media, Welzijn, Onderwijs, Werk en Buitenlands Beleid. De coördinatie, systematische opvolging en evaluatie van het actieplan zijn taken van het Vlaams Platform Radicalisering, samengesteld uit experts van onder meer de beleidsdomeinen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Onderwijs, Jeugd, Werk en Integratie, aangevuld met een afgevaardigde van de VVSG. De VVSG is een belangrijke partner om de federale en Vlaamse aanpak ook finaal te kunnen koppelen aan een lokale aanpak waarin plaats is voor zowel veiligheid als socio-preventieve maatregelen.

Meer specifiek voor de aanpak van terugkerende minderjarigen is het belangrijk om een adequate detectie te kunnen maken en een vlotte informatiedoorstroom te voorzien. Hierbij is in eerste instantie het OCAD aan zet: na hun analyse verwittigen ze, zodra ze inschatten dat een minderjarige onderweg is naar België, de betrokken partners. Deze partners zijn het parket-generaal, het lokale parket, de Lokal Task Force en de leidend ambtenaar van agentschap Jongerenwelzijn. Ze bezorgen hiervoor een infofiche aan de administrateur-generaal met beknopte informatie over de minderjarige en een inschatting van het dreigingsniveau. Het federaal parket bezorgt inlichtingen over het traject van de teruggekeerde Syriëstrijders aan de jeugdparketten. Wanneer een minderjarige daadwerkelijk arriveert in België, wordt een geactualiseerde informatiefiche overgemaakt aan deze partijen. Op basis van de inlichtingen en het onderzoek zal het jeugdparket de nodige acties ondernemen. Het is pas wanneer het jeugdparket een jeugdrechter vordert of het OCJ inschakelt dat de diensten van Jongerenwelzijn een mandaat hebben om op te treden.

De opvolging en de regie binnen de Lokale Taskforce en de lokale integrale veiligheidscellen/veiligheidscellen zijn cruciale factoren in de persoonsgerichte aanpak.

Om de verschillende partners binnen Jongerenwelzijn (de gemeenschapsinstellingen, het private aanbod en de verwijzende instanties) te informeren over de mogelijkheden die er op dat moment voor handen zijn, wordt er een draaiboek uitgewerkt.

Na de detectie door OCAD, is het belangrijk om via een grondig assessment een traject op maat uit te stippelen voor de minderjarige. De doelgroep van minderjarigen die mogelijk zullen terugkeren uit IS-gebied, is niet homogeen. Het gaat om zowel erg jonge kinderen die daar geboren zijn, kinderen en jongeren waarvan ingeschat kan worden dat ze in aanraking gekomen zijn met het gedachtengoed van IS zonder hier actief aan deel te nemen tot minderjarige foreign terrorist fighters. Het is bijgevolg niet mogelijk om een eenduidige vorm van aanbod te voorzien. Er zal voor elk traject gekeken worden welke hulpverlening de beste optie is.

Een eerste assessment gebeurt, zoals gezegd, door het OCAD. Voor minderjarigen gaat het jeugdparket aan de slag met deze gegevens. Zodra geweten is over welk jeugdparket dit gaat, worden in afwachting van een vordering door het jeugdparket de desbetreffende regioverantwoordelijke en regiocoördinator op de hoogte gebracht door het hoofdbestuur van Jongerenwelzijn. De manier waarop het jeugdparket aan de slag gaat inzake foreign terrorist fighters en terugkerende minderjarigen staat omschreven in een rondzendbrief.

Voor jongeren tussen 12 en 18 jaar wordt er, indien er voldoende ernstige aanwijzingen voorhanden zijn m.b.t. het bestaan van een terroristisch misdrijf bedoeld in Boek I, Titel I ter van het Strafwetboek, een proces-verbaal code "35" lastens de minderjarige opgesteld. Indien de inlichtingen nog bevestigd of onderbouwd moeten worden, wordt een proces-verbaal code "42" (minderjarige in verontrustende situatie) lastens de minderjarige opgesteld.

Kinderen van minder dan 12 jaar worden over het algemeen door volwassenen meegenomen naar jihadistische conflictzones, meestal door een geradicaliseerde ouder. Zij zullen beschouwd worden als minderjarigen in gevaar/verontrustende situatie en het parket zal wat hen betreft de bepalingen inzake jeugdhulp toepassen.

Wanneer het jeugdparket vervolgens een jeugdrechter vordert, of het OCJ inschakelt, wordt er een maatschappelijk onderzoek gevoerd. Hierbij wordt in de eerste plaats rekening gehouden met de infobasis van het OCAD en de gegevens van het jeugdparket.

Afhankelijk van het assessment en het maatschappelijk onderzoek wordt er gekeken in het brede jeugdhulplandschap welke hulpaanbieders best geplaatst zijn om de nodige hulp te bieden. Aanbod kan gecombineerd worden tot een traject op maat van de minderjarige. We hanteren dezelfde principes als voor alle andere jeugdhulpvragen en ook hetzelfde aanbod is beschikbaar.

De voorbije jaren is er uitgebreid geïnvesteerd in vorming en ondersteuning, onder andere door de ondersteuningsteams alloctonen (OTA). Ook nu blijven zowel de OTA als de Touter middelen krijgen om organisaties te ondersteunen in het begeleiden van minderjarigen met een mogelijke radicaliseringsproblematiek, en dus ook minderjarigen die terugkeren uit IS-gebied. Om de consulenten van het OCJ en SDJ te ondersteunen werden er 20 referentieconsulenten opgeleid. Binnen de gemeenschapsinstellingen werd er geïnvesteerd in de aanwerving van moslim-consulenten.

De voorbije jaren kreeg vzw de Cocon in Vilvoorde projectmiddelen om te onderzoeken welke goede praktijken er ontwikkeld kunnen worden om te komen tot een vlotte samenwerking tussen de verschillende lokale partners in de aanpak van radicalisering. De resultaten uit hun eindrapport wijzen op het belang van bredere multi agency aanpak. Deze resultaten, die in de lijn liggen van de aanbeveling van het Radicalisation Awareness Network, willen we dan ook integreren in de lokale structuren van de LIVC.

Dit brede aanbod van jeugdhulp, met ondersteuning van meer gespecialiseerde diensten en experten, en ingebed in een lokale multi agency aanpak geeft de mogelijkheden om een traject op maat van elke minderjarige terugkeerder uit te werken.